

ПАРАДИГМА КОНСОЛІДАЦІЇ НАГЛЯДУ ЗА БАНКІВСЬКИМИ ТА СТРАХОВИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

Традиційна практика банківської справи, заснована на залученні депозитів і наданні кредитів, сьогодні є лише частиною діяльності типової банківської установи, часто найменш прибутковою.

Нові, засновані на інформації складовій бізнеси, такі як торгівля на фінансових ринках і отримання доходів від комісійних платежів, служать основними джерелами прибутковості банківських інституцій. Фінансові інновації привели також до зростання ринкової орієнтації банківських установ, ефективного використання банківських активів, особливо за рахунок реалізації оригінальних концепцій таких, як кредитні свопи і продаж позик третім особам.

Теорія поділу базується на декількох принципах. Найважливіші з них це суть різних видів фінансових послуг. Для прикладу страхова діяльність безпосередньо пов'язана з певними формами управління ризиком та з явищем „оберненого циклу продукції”. У той же час банки виконують дуже важливу роль у економіці, полегшують розрахунки, допомагають у здійсненні транзакцій та приймають безпосередню участь у реалізації грошової політики країни.

Лібералізація і нестійкість фінансових ринків, збільшення конкуренції і диверсифікації наражають банківські установи на нові ризики і проблеми, вимагають

постійно оновлювати способи управління бізнесом і пов'язаними з ним ризиками, аби зберегти конкурентоспроможність. Зростаюча ринкова орієнтація банківських інституцій також викликає необхідність змін принципів регулювання і нагляду. Багато країн одна за одною починають розуміти, що зміцнення банківської системи і ринків - це спільне завдання ряду ключових партнерів, відповідальних за управління різними аспектами фінансових і операційних ризиків. Цей підхід ще раз підтверджує, що якість банківського менеджменту, і особливо процесу управління ризиком, є вирішальним чинником забезпечення безпеки і стабільності як окремих інституцій, так і фінансової системи в цілому.

Фінансові установи традиційно класифікують в залежності від переважаючих в їх діяльності фінансових інструментів або послуг. Інституційна класифікація визначає для кожної установи органи регулювання і нагляду, а також характер норм, які до них застосовуватимуться, наприклад обов'язкові вимоги до капіталу, достатності капіталу і інші пруденціальні вимоги (по ліквідності, резервам і так далі). Зростаюча інтеграція фінансового ринку стирає грань між різними типами фінансових установ і дозволяє проводити арбітражні операції, засновані на відмінностях в регулюванні і нагляді. Можливість такого арбітражу підсилює системний ризик. Хоча принцип повного усереднювання неможливий або навіть необов'язковий, держава повинна прагнути зрівняти умови діяльності на конкретних ринках і скоротити межі арбітражу на відмінностях в регулюванні. Отже, коли різні фінансові установи працюють на одному і тому ж ринку і переспівають схожі цілі, їм мають бути встановлені норми регулювання, які забезпечать їх конкурентну рівність. Умови регулювання, які відкривають потенційну можливість для арбітражу на регулюванні (або нагляді), характеризуються принаймні в одній з наступних рис: неузгодженим або суперечливим підходом до різних типів фінансових установ; недостатністю або непослідовністю у визначенні ризиків і пруденціальних вимог до різних типів фінансових установ; відмінностями у витратах на регулювання тих або інших фінансових установ; відсутністю координації між органами регулювання і нагляду у фінансовому секторі.

Нагляд за конгломератами відрізняється ще більшою складністю. Міжнародна фінансова група, що займається банківською діяльністю, ринком цінних паперів, управлінням фінансовими фондами, страхуванням, може бути об'єктом цілого ряду режимів регулювання і органів нагляду різних країн. Проблеми, пов'язані з інформацією про конгломерати, координацією, дотриманням норм пруденціального регулювання, які є досить складні в рамках однієї країни, посилюються на міжнародному рівні, особливо якщо операції зачіпають країни з фінансовим ринком, що перебуває на етапі становлення.

Фінансові конгломерати можуть мати різну форму і структуру, яка відображає відмінні умови законодавства і традиції. Ключовими аспектами, що підлягають розгляду при нагляді за конгломератами, є загальний підхід до нагляду, прозорість групових структур, оцінка достатності капіталу і запобігання подвійному левереджу. Крім того, мають значення наслідки внутрішньо-групових ризиків і ланцюгова реакція потенційних збитків, а також консолідований розгляд значних потенційних ризиків, оскільки існують значні розбіжності в нормах регулювання ризиків в банківській справі, інвестиційних операціях і страхуванні.

Консолідація нагляду може еволюціонувати до створення зінтегрованого нагляду, який розуміють як діяльність єдиного органу, що здійснює регуляторну діяльність як над фінансовим ринком так і над ринком капіталів. Модель зінтегрованого нагляду охоплює своєю діяльністю всіх суб'єктів, що діють на фінансовому ринку, в кожному аспекті їх бізнесу, а також суб'єкти з ними зв'язані та необов'язково такі, що надають фінансові послуги. Зінтегрований нагляд функціонує у Великобританії, Австралії, Данії, Японії, Фінляндії, Норвегії, Канаді, Південній Кореї, Сингапурі, Угорщині, в

Швеції і Латвії. Останнім часом зінтегрований нагляд ввели Німеччина, Естонія, а Австрія і Ірландія обнародували задум створення єдиної наглядової інституції для суб'єктів фінансового ринку.

Варто відзначити, що консолідація нагляду банківських та страхових інституцій обумовлені приналежність даних інституцій до єдиної системи – фінансових посередників, а також функціональною близькістю банківської та страхової діяльності.